

FoU-rapport 2021

Socialförvaltningens arbete med
forskning och utveckling 2021

start.stockholm

Sammanfattning

Socialförvaltningens arbete med forskning och utveckling ska bidra till utveckling av socialtjänsten och till bättre resultat för brukarna.

Stadens satsningar på forskning och utveckling behöver tas till vara och finnas med som en naturlig del av det systematiska kvalitetsarbetet. Forskning och utvecklingsarbetet ska också vara tydligt kopplat till de budgetuppdrag som syftar till att fånga upp vad socialtjänstens insatser ger för resultat för den enskilde individen. Som en del i detta har Socialnämnden fått i uppdrag att 2022 utreda införandet av en akademisk socialtjänst genom en pilotverksamhet. Syftet är att undersöka socialtjänstens insatser genom att föra forskning och socialtjänstens verksamheter närmare varandra.

I denna rapport beskrivs socialförvaltningens FoU-arbete under 2021. Bland annat har ett utvärderingsprojekt av stadens relationsvåldscentrum (RVC) avslutats. Resultaten ska spridas och implementeras under våren 2022. Med utgångspunkt i att den grova kriminaliteten är ett prioriterat område i staden har två större forskningsprojekt med fokus på unga lagöverträdare initierats. En utredning har påbörjats kring förutsättningar för att genomföra ett pilotprojekt i syfte att erbjuda IPS (Individual Placement and Support) till personer med missbruksrelaterad problematik. Totalt beviljades sju projekt lokala utvecklingsmedel (LUM) motsvarande 3 000 000 kronor respektive fem MUL/studieresor motsvarande 110 000 kronor.

Innehåll

Sammanfattning	3
Inledning	5
FUM (Forsknings- och utvecklingsmedel)	6
<i>Fördjupningsstudie om polarisering i ungdomsbrott</i>	6
<i>Utvärdering av Sociala insatsgrupper (SIG)</i>	7
<i>Effektiva tidiga insatser inom socialtjänsten</i>	7
<i>IPS pilot</i>	9
<i>Systematisk kunskapsöversikt – tidigt stöd inom ekonomiskt bistånd</i>	9
<i>Fördjupad analys kring risk- och skyddsfaktorer samt problemutfall baserat på Stockholmsenkäten</i>	9
<i>Skolsociala team</i>	10
<i>Utvärdering av RVC/RVT</i>	10
<i>Utvärdering av KAST</i>	11
<i>Utvärdering av Mentorfamiljer</i>	11
LUM/MUL	12
<i>LUM/MUL - 2021</i>	12
Forskarseminarier	16
Samverkan med lärosäten	16
Socialtjänstakademien	17

Inledning

Socialnämnden ska bidra till att staden erbjuder en modern, rättssäker och kunskapsbaserad socialtjänst. En del i detta är socialförvaltningens arbete med forskning - och utveckling (FoU). FoU-arbetet ska bidra till utveckling av socialtjänsten samt till att främja en evidensbaserad praktik. Det sistnämnda innebär att beslut om insatser ska baseras på en sammanvägning av den professionelles expertis, bästa tillgängliga kunskap samt av brukarens/klientens situation, erfarenheter och önskemål. Detta antas på sikt bidra till bättre resultat för brukarna. FoU-arbetet inom socialtjänsten ska därmed vara praktisknära, ha ett tydligt Stockholmsperspektiv och vara ett komplement till statliga myndigheters forskning.

Socialförvaltningens arbete med FoU kan delas in i ett antal återkommande arbetsområden, delvis baserat på finansieringsform. Forskning- och utvecklingsmedel (FUM) används för att genomföra forskningsbaserade uppdrag som kan sträcka sig över en längre tid, ofta i samarbete med ett lärosäte. Det kan exempelvis handla om utvärderingar av effekter av socialtjänstens insatser eller om forskning som på andra sätt fyller kunskapsluckor kring prioriterade områden. En annan del vänder sig direkt till verksamheterna och syftar till att finansiera lokala utvecklingsidéer inom stadens socialtjänst, genom utlysning av lokala utvecklingsmedel (LUM). Det finns även möjlighet att söka medel för utveckling och lärande (MUL) genom studiebesök/studieresor.

Utöver de olika finansieringsalternativen arbetar FoU-verksamheten med att sprida kunskap och information om pågående relevant forskning och/eller ny kunskap genom att anordna forskningsseminarier kring för socialtjänsten prioriterade frågor. Vanligtvis anordnas två forskarseminarier per år.

Det pågår också aktiviteter inom ramen för de avtal om fördjupad samverkan som Stockholms stad och Socialförvaltningen har med Stockholms Universitet (SU) och Karolinska Institutet (KI).

Till socialförvaltningens FoU-verksamhet finns en socialtjänstakademi kopplad. I akademien ingår forskare från olika ämnesområden och lärosäten i landet med syfte att stötta och rådgöra i socialförvaltningens frågor rörande forskning och utveckling. Socialtjänstakademiens ledamöter ska bidra till att stärka arbetet med en kunskapsbaserad praktik.

I denna rapport redogörs för det arbete som genomförts inom respektive arbetsområde under verksamhetsåret 2021.

FUM (Forsknings- och utvecklingsmedel)

Socialförvaltningens forskning - och utvecklingsmedel (FUM) kan riktas till större och mer tidskrävande stadsövergripande forskningsprojekt. Det kan till exempel handla om att kartlägga och fördjupa den lokala kunskapen kring ett prioriterat område om det finns sådana behov. Andra exempel är att undersöka effekter av metoder och insatser eller att på andra sätt utvärdera pågående/tidigare projekt eller satsningar. Det senare är ett viktigt led i uppdraget att främja en evidensbaserad praktik.

Fördjupningsstudie om polarisering i ungdomsbrott

Stockholms stad har ett samverkansavtal med Stockholms Universitet (se även avsnittet Samverkan med lärosäten sid 15). Under 2020 skrevs en plan för strategisk samverkan under 2021 inom ramen för detta avtal. Ett av de prioriterade områden som lyftes i denna plan inför 2021 var den ökande våldsspiralen bland stadens unga. Bakgrunden är ett behov av ökad kunskap kring den parallella utvecklingen av att brottsligheten bland unga generellt sett minskar (enligt exempelvis stockholmsenkäten) samt att en allt mindre andel av Stockholms unga parallellt med denna generella minskning tycks stå för en allt större andel av den samlade brottsligheten.

För att bringa ordning i dessa två lite motsägelsefulla trender samverkar socialförvaltningen med kriminologiska institutionen vid Stockholms Universitet i en samfinansierad studie om parallella trender i ungdomsbrott i staden. Självrapportdata från socialförvaltningen (stockholmsenkäten) ska kombineras med lagföringsstatistik från SU i syfte att studera om det finns en polariserad utveckling av brottsligheten bland unga i Stockholm under perioden 2002-2020. Ambitionen är även att komma ett steg längre i frågan om var förklaringarna till en sådan utveckling bör sökas, där det är möjligt att skilja på förändrade beteendemönster respektive reaktionsförändringar. Resultaten av forskningsstudien ska publiceras i en vetenskaplig tidskrift och presenteras i en populärvetenskaplig kortare rapport till Socialförvaltningen under våren 2022.

Utvärdering av Sociala insatsgrupper (SIG)

Inom ramen för uppdraget att i större omfattning utvärdera Socialtjänstens insatser har FoU-verksamheten initierat en ny utvärdering av Sociala insatsgrupper (SIG). SIG finns som biståndsbedömd insats i sju av stadens 13 stadsdelsförvaltningar och har inte utvärderats sedan 2016 då insatsen utfördes som pilotprojekt för unga vuxna i Rinkeby och Tensta. En viktig slutsats av denna utvärdering, som också angavs som tänkbar förklaring till att brottsaktiviteten inte hade minskat i undersökningsgruppen, var att uppföljningstiden var för kort för att kunna dra några definitiva slutsatser. Möjligheterna att dra slutsatser begränsades även av att endast 26 individer avslutade sitt deltagande i SIG när utvärderingen genomfördes. En viktig rekommendation från forskarna var därmed att följa upp de individer som deltog i SIG mellan 2013 och 2016 efter fem år vilket socialförvaltningen nu vill ge forskarna i uppdrag att göra.

Forskningsprojektet ska bestå av två delar där den första bygger på det material som samlades in vid den första utvärderingen och den andra blir en bredare och första utvärdering av SIG riktad till både unga och vuxna i samtliga stadsdelar som erbjuder SIG. För att undvika att hamna i samma situation med eventuellt uteblivna effekter på grund av för kort uppföljningstid är planen också att dessa individer ska gå att följa upp på längre sikt. Den här gången avses att, utöver indikatorer rörande brottslighet, också studera andra aspekter av social anpassning så som sysselsättning genom uppgifter om individen förvärvsarbetar eller bedriver studier. Projektet kräver ny datainsamling och nya etiktillstånd och förväntas pågå åtminstone till 2024 men under 2021 har en projektplan författats och den första delen av utvärderingen som innefattar uppföljning av de individer som deltog i den första utvärderingen har påbörjats. Socialförvaltningen kommer att ha regelbundna avstämningar med forskarna och det finns en plan för spridning av resultaten både internt i staden och till andra kommuner i landet som har SIG.

Effektiva tidiga insatser inom socialtjänsten – ett budgetuppdrag

Socialnämnden fick i 2021 års budget i uppdrag att *Vidareutveckla det förebyggande arbetet samt tidiga och kunskapsbaserade insatser, bland annat genom att identifiera och sprida kunskap om såväl effektiva som ineffektiva metoder och insatser, i syfte att fasa*

ut ineffektiva metoder och bibehålla användningen av och införa effektiva metoder där sådana finns. Uppdraget pågick även under föregående år och ingår även i budget för 2022. För år 2021 har uppdraget bedrivits av en arbetsgrupp med representation från socialförvaltningens olika enheter och under året har fokus legat på att sondera alternativ för att bygga upp en struktur och systematik för fortsatt arbete samt att utreda möjligheter att utforma ett pilotprojekt.

Arbetsinsatser med koppling till uppdragets syfte pågår inom samtliga enheter och även externt hos olika aktörer, varpå en aktivitet har varit att sammanställa och regelbundet redogöra för detta. Bland annat har resultaten från SKRs kartläggning av insatser som erbjuds inom stadens socialtjänst bevakats. Materialet kan utgöra en grund för vidare analys av vilka insatser som erbjuds i dagsläget för att identifiera insatser som saknar evidens och/eller insatser som erbjuds men som påvisats vara ineffektiva. Följaktligen kan materialet också bli vägledande i prioriteringar rörande val av utvärderingsinsatser och/eller diskussioner kring omprioriteringar av insatsutbud utifrån påvisad in/effektivitet.

Vidare har bland annat SBU:s arbete med att upprätta en ny sammanställning om [*Effektiva insatser och metoder inom socialtjänstområdet*](#) lyfts som ett nytt kunskapsunderlag. I staden har införandet av *Mentorer i våldsprevention* bevakats som ett exempel på infasning av bevisat effektiva tidiga metoder. Utöver detta har möjligheterna att utforma ett pilotprojekt utretts utifrån resultaten av den rapportserie som producerades inom ramen för budgetuppdraget under föregående år, 2020. Arbetet med rapportserien respektive utformandet av en pilot beskrivs mer detaljerat i kommande stycke och avsnitt.

I samband med att utredningen Framtidens socialtjänst släppte delbetänkandet *Ju förr desto bättre - vägar till en förebyggande socialtjänst* (SOU 2018:32) lyfte avdelningschefer inom individ och familjeomsorgen i Stockholms stad ett önskemål om att fördjupa kunskapen kring effektiva tidiga insatser inom ekonomiskt bistånd och missbruksområdet. Frågan lyftes vidare till Partnerskapet till stöd för kunskapsstyrning inom socialtjänsten. Där skapades ett samarbete mellan Stockholms stad, Göteborgsregionens kommunalförbund och Region Örebro län. Lumell Associates upphandlades för att genomföra en del av uppdraget i Partnerskapspiloten *Effektiva tidiga insatser inom socialtjänsten*.

Resultatet blev en rapportserie i tre delar med fokus på just effektiva tidiga insatser inom ekonomiskt bistånd respektive personer med missbruksproblematik. Dessa rapporter går att läsa här: [Stöd och familj - Stockholms stad \(start.stockholm\)](#)

IPS pilot

Inom ramen för de rapporter som publicerades (se ovan) framkom bland annat att Individual Placement and Support (IPS) var en väl studerad och effektiv metod för att hjälpa personer med psykisk funktionsnedsättning till självförsörjning. Vanligast förekommande är att IPS erbjuds till personer i ovan nämnd målgrupp men i rapporten lyftes att metoden även kan lämpa sig för personer med missbruksrelaterad problematik. Med grund i rapporterna har därför en utredning påbörjats kring förutsättningar för att genomföra ett pilotprojekt i syfte att erbjuda IPS till personer med missbruksrelaterad problematik. Arbetet har involverat både kompetenscenter vuxna samt kompetenscenter funktionshinder inom socialförvaltningen men även arbetsmarknadsförvaltningen, samordningsförbundet Stockholms stad och juridisk rådgivning via stadsledningskontoret. Ett samarbete har vidare inletts med Research Institutes of Sweden (RISE) som har fått i uppdrag att ta fram ett förslag på organisering, uppföljning och utvärdering av ett pilotprojekt där IPS erbjuds till personer med missbruksproblematik. Förslaget beräknas vara färdigt i mars 2022.

Systematisk kunskapsöversikt – tidigt stöd inom ekonomiskt bistånd

Inom ramen för det så kallade partnerskapet har en systematisk kunskapsöversikt om ekonomiskt bistånd beställts av FoU i väst, Göteborgsregionen. Partnerskapet är en modell för långsiktig samverkan mellan regional och nationell nivå i frågor som rör kunskapsstyrning av socialtjänst och närliggande hälso- och sjukvård. SKR (Sveriges kommuner och regioner), Socialstyrelsen och RSS (Regional samverkan och stödstruktur) ansvarar för modellen. Syftet är att identifiera effektiva insatser som kan förebygga långvarigt behov av försörjningsstöd. Kunskapsöversikten förväntas publiceras under våren 2022.

Fördjupad analys kring risk- och skyddsfaktorer samt problemutfall baserat på Stockholmsenkäten

Stockholmsenkäten är en enkät som vartannat år genomförs bland ungdomar i grundskolans årskurs 9 och gymnasiets år 2 som, bor i, eller går i skola i, Stockholms stad. Genom enkäten kartläggs fyra områden i ungdomarnas levnadsvanor; brott och utsatthet för brott, droger och spel, psykisk hälsa och skola, fritid och föräldrar.

Enkäten omfattar omkring 350 frågor som speglar ungdomarnas bakgrund liksom de 4 nämnda områdena. Enkäten fyller flera syften. Det handlar både om kartläggning och att följa upp utvecklingen över tid men ett viktigt syfte är de insikter om prioritering och planering av förebyggande arbete som enkäten ger möjlighet till liksom forskning och kunskapsutveckling. Som ett led i detta har Sweco fått i uppdrag att genomföra en omfattande analys av Stockholmsenkäten för att uppdatera kunskapen om samvariationen mellan olika risk- och skyddsfaktorer och olika problemutfall (såsom förekomst av brott, missbruk, psykisk ohälsa och skolmisslyckanden) lokalt. Slutprodukten blir en rapport som syftar till att bidra med ett planerings- och kunskapsunderlag till stadens preventionssamordnare och liknande strategiska funktioner som arbetar med att förebygga nämnda problemutfall bland barn och unga.

Skolsociala team

Sedan 2020 genomför Ersta Sköndal Bräcke högskola en utvärdering av stadens arbete med skolsociala team. Metoden bygger på samverkansstrukturer och tidiga insatser och syftar till att elever med upprepad skolfrånvaro ska öka sin närvaro i skolan. Enligt avtal skulle uppdraget pågå under två år och avslutas den 31 december 2021. På grund av pandemin har forskarna ansökt om och beviljats förlängning av projektet t o m 31 mars 2022.

Utvärderingen undersöker hur arbetet med skolsociala team bedrivs, vad som är verksamt i arbetet och vilka hinder som finns för att lyckas hjälpa eleverna att nå måluppfyllelse. Avstämningar sker regelbundet mellan avdelningen för stadsövergripande sociala frågor och Ersta Sköndal Bräcke Högskola.

Utvärdering av RVC/RVT

Sedan 2020 genomför Ersta Sköndal Bräcke högskola en utvärdering av stadens relationsvåldscentrum (RVC) och relationsvåldsteam (RVT). Uppdraget har pågått under två år och ska slutredovisas den 31 december 2021.

Utvärderingen undersöker RVC's betydelse för att Stockholms stads insatser mot våld i nära relation och att hedersrelaterat våld och förtryck präglas av god kvalitet. Utvärderingen koncentrerar sig på *resultat, jämförelse med socialtjänstens ordinarie arbete, organisation och kostnader*. Avdelningen för stadsövergripande sociala frågor följer arbetet genom regelbundna avstämningar med forskarna vid Ersta Sköndal Bräcke Högskola. Resultaten ska presenteras och diskuteras mellan de ansvariga forskarna och de

berörda verksamheterna under två halvdagsseminarier under våren 2022.

Utvärdering av KAST

FoU i väst, Göteborgsregionen utvärderar Kast-mottagningen i Stockholms stad på uppdrag av Länsstyrelsen. Utvärderingen utförs inom ramen för det så kallade partnerskapet som är en modell för långsiktig samverkan mellan regional och nationell nivå i frågor som rör kunskapsstyrning. Personer som köper sexuella tjänster kan få hjälp att sluta på så kallade Kast-mottagningar (Köpare Av Sexuell Tjänst). Behandlingsmetoderna som används där är dock inte evidensbaserade och det är därmed oklart om behandlingen uppnår det förväntade syftet att förhindra återfall. Avsikten med forskningsprojektet är att undersöka Kast-klienters upplevelser av stödet på mottagningen samt om behandlingen har haft önskad effekt. I detta ingår också att beskriva vilka arbetssätt och metoder som används. Utvärderingen utförs av forskarna i nära samarbete med behandlare vid sju Kast-mottagningar.

Studiegruppen består av de klienter som samtycker till att delta i studien och som genomgår behandling, medan de på väntelistan blir jämförelsegrupp. Primärt utfallsmått är återfall efter behandling, för att besvara frågan om behandlingen leder till minskad förekomst av köp av sexuell tjänst. Ambitionen är att utvärderingen ska förbättra och stärka evidensen för de behandlingar som erbjuds vid Stockholms Kast-mottagningar. I en vidare kontext förväntas detta även bidra till minskat lidande på individnivå och till att motverka prostitutionen på samhällsnivå.

Utvärdering av Mentorfamiljer

Sweco har som uppdrag att utvärdera om den struktur som skapats i projektet Mentorfamiljer har varit gynnsam i relation till det uppsatta målet, att placerade barn ska få en ökad stabilitet under placeringstiden och att familjehemmen får stöd dygnet runt av en person som känner till deras situation väl. Syftet med utvärderingen är att på bästa sätt förstå och bidra med kunskap om hur strukturen ska förändras eller förbättras. Swecos övergripande bedömning är att projektet har nått sina mål. Modellen med Mentorsfamiljer bidrar, enligt Sweco med ett tydligt mervärde till befintliga strukturer, samtidigt som linjeverksamheten avlastas något. Avsikten är också att utvärderingen, utifrån de rekommendationer Sweco ger i rapporten på längre sikt ska ligga till grund för en struktur för hur staden gemensamt ska arbeta med mentorsfamiljer. Rapporten går att ta del av på Kunskapsbanken.

LUM/MUL

En del av socialförvaltningens utvecklingsmedel riktar sig till stadens socialtjänst. De inkluderar lokala utvecklingsmedel (LUM) och medel för utbyte och lärande genom studieresor och studiebesök (MUL). Utlysningen öppnas i början av maj och stänger i mitten av september varje år.

Ett övergripande syfte med socialförvaltningens lokala utvecklingsmedel är att projekt som beviljas medel ska ha strategisk betydelse för staden som helhet. Ansökningarna bedöms därför primärt utifrån detta. Ett sätt att stärka den strategiska betydelsen för staden är när utvecklingsmedel bidrar till projekt eller studieresor där stadsdelsförvaltningar kan samverka, utbyta erfarenheter och lära av varandra. I utlysningen för LUM 2021 framgår att projekt prioriteras utifrån följande:

- Strategisk betydelse för staden som helhet
- Underlätta ett mer sammanhållet stöd till den enskilde
- Genomförs utöver ordinarie verksamhetsutveckling
- Fokuserar på jämställdhet

LUM/MUL - 2021

Totalt inkom 19 ansökningar för LUM/MUL inför 2021 motsvarande en summa om totalt 5 620 000 kr. Tolv ansökningar ingår i LUM och omfattade 5 460 000 kr medan sju ansökningar ingick i MUL/studiebesök och omfattade 160 000 kr. Totalt beviljades sju LUM projekt motsvarande 3 000 000 kronor respektive fem MUL/studieresor motsvarande 110 000 kronor.

Undantag 2021

Under 2021 har det varit svårt att genomföra planerade studiebesök till följd av covid-19. Enligt ordinarie rutin ska medel som inte nyttjats återbetalas senast den 7 juni men för MUL 2021 har FoU-rådet beslutat att uppmuntra användning av medlen på andra sätt. De stadsdelsförvaltningar med pågående LUM-projekt har kunnat föra över medel dit men socialförvaltningen har också uppmuntrat att hitta annan aktivitet att genomföra med koppling till det ursprungliga syftet för MUL-ansökan.

Nedan ges en kort beskrivning av beviljade och pågående LUM:

Spånga-Tensta sdf, "Djärva initiativ" Förbättrat stöd till sysselsättning till unga personer med psykisk funktionsnedsättning

Projektet vill genomföra en förstudie kring unga vuxna mellan 18-30 år med psykiska funktionsnedsättningar som saknar sysselsättning. Det övergripande syftet för studien är att ta fram ett underlag för att utveckla förvaltningens arbetssätt för att få ut fler unga med psykisk funktionsnedsättning i arbete eller praktik. Ansökan beviljades med motiveringen att sysselsättning inom socialpsykiatri är en aktuell fråga och att det finns ett strategiskt värde för staden att undersöka vilka typer av nya eller förnyade insatser som skulle kunna bidra till att målgruppen kommer ut i sysselsättning med syfte att komma närmre arbetsmarknaden.

Spånga-Tensta sdf, ”Den placerade ungdomen och nätverket”

Projektet fokuserar på placerade barn och unga och dess nätverk. Syftet är att genomföra en förstudie som grund för att utveckla en ny arbetsmodell där nätverket runt ungdomen får ett starkare fokus och görs delaktiga. Modellen förväntas bidra till ökad uppföljning under och efter placering. Ökad delaktighet med ungdom och nätverk och minskade antal efterplaceringar och orosanmälningar. Familj och nätverk har strategier för att kunna stötta ungdomen och skapa positiva, mer eller mindre omfattande, förändringar i hemmiljön när ungdomen flyttar hem igen. Det strategiska värdet med att mobilisera nätverket går i linje med att den unge ska kunna bo med sin familj och få öppenvårdsinsatser. Detta gör att den unge kan behålla viktiga relationer och att de positiva relationerna kan förstärkas, samt att det är resursbesparande och att fler unga kan få del av samhällets resurser.

Skarpnäck sdf, ”Familjeorienterat arbetssätt”

Projektet ansöker om medel för att utvärdera arbetet under sitt tredje år. Syftet med familjeorienterat arbetssätt är att familjerna/brukarna ska få ett sammanhållet stöd där stödbehov formuleras gemensamt med både föräldra-/vuxen- och barnperspektivet inbegripet. Utvärderingen planerar att fokusera på ett antal utvalda familjer där ett familjeorienterat arbetssätt behövs. Dessa familjer ska följas genom att fyra handläggare från referensgruppen ska arbeta familjeorienterat med dessa familjer i team. Familjerna kommer väljas ut succesivt via överlämnings- och planeringsmöte mellan mottagning och utredning januari- mars 2021 för att sedan följas under året. Arbetet är av strategisk vikt för staden då ett mer sammanhållet stöd kan bli nödvändigt utifrån bland annat nya socialtjänstlagen. Det är också viktigt att tidigare års arbete följs upp och att erfarenheter samlas.

Hässelby-Vällingby sdf, ”Ett systematiskt, skyndsamt och tryggt förändringsarbete för en modern och hållbar socialtjänst”

Behov av stöd förändras över tid och för att möta upp behov behövs ett omfattande förändringsarbete inom socialtjänstens arbete med barn och unga. Med stöd av LUM önskar stadsdelsförvaltningen att påskynda ett förändringsarbete utan att påverka linjeverksamheten negativt; skapa oro bland medarbetare samt äventyra rättssäkerheten. För att kunna skapa ett tryggt och skyndsamt förändringsarbete behövs ett processtöd som säkerställer ett samspel mellan linjeverksamhet och ovan pågående pilot. För en sammanhållen socialtjänst behövs vidare en plan för implementering av förändrade arbetssätt i linjeverksamhet. Socialtjänsten i hela landet står inför ett stort behov av modernisering i takt med samhällets utveckling. Nya arbetssätt behövs för att möta de nya behov och förutsättningar som finns hos dagens invånare och de förändringar som socialtjänstlagen står inför.

Hässelby-Vällingby sdf, ”RådRum i Hässelby-Vällingby – Civilsamhället som resurs för nyanländas etablering och väg till egen bostad”

Syftet med projektet är att möjliggöra för civilsamhället att bidra till samhällsvägledning för nyanlända, med särskild fokus på att möjliggöra rådgivning gällande vägar till egen bostad. Nyanländas behov styr emellertid rådgivningen. Behoven ser olika ut för olika individer och förändras över tid, och detta kommer att forma innehållet i rådgivningsverksamheten. Den rådgivning som volontärerna tillhandahåller ska vara av god kvalitet och ligga i linje med stadens förhållningssätt och utgå ifrån kvalitetssäkrade material och metoder. Vägledningen blir på så sätt ett betydelsefullt komplement till stadens egna insatser.

Hägersten-Älvsjö sdf, ”Civilsamhället som resurs för nyanländas väg till egen bostad i Hägersten-Älvsjö”

Likt projektet ovan syftar till att möjliggöra för civilsamhället att bidra till bostadsvägledning för nyanlända. Den vägledning som volontärerna tillhandahåller ska vara av god kvalitet och ligga i linje med stadens förhållningssätt och utgår ifrån kvalitetssäkrade material och metoder. Vägledningen blir på så sätt ett betydelsefullt komplement till stadens egna insatser. Projektet bedöms vara av strategiskt värde då det även ligger i linje med aktuella budgetuppdrag och andra projekt i staden.

Farsta sdf, ”Våga anmäla våga vittna”

Projektet syfte är att få fler ungdomar att göra en polisanmälan när de blir utsatta för brott av en annan ungdom, då det i dagsläget finns ett stort mörkertal som aldrig polisanmäler att de blivit brottsutsatta.

Ett indirekt syfte blir även att fler polisanmälningar kan leda till att fler gärningspersoner lagförs. Att samordna stödet med hjälp av ett nätverksorienterat synsätt för att fånga upp ungdomar i tidigt skede. Fältassistenter sammankallar till möte med ungdomen och vårdnadshavare, skola, polis och stödcentrum. Det finns ett strategiskt värde för staden i att ta fram en samverkansmodell enligt ansökan då problematiken har ökat de senaste två åren.

Nedan listas resmål för beviljade MUL/studieresor för 2021:

Enskede-Årsta-Vantör sdf, Skyddat boende i Helsingfors, Finland

Besöka en statlig socialtjänst och dra lärdomar hur det går att förbättra arbetet med barnperspektivet och implementera arbetssätt för att säkerställa att de minderåriga barn som medföljer vid skyddsplaceringar synliggörs. Undersöka hur socialtjänsten kan samverka kring familjen. Hitta former för samverkan för utredningsenheten barn och ungdom, som ansvarar för barnet/barnen under den vuxna personens placeringstid, ett arbete som idag görs i Finland.

Farsta sdf, Barneverntjenesten i Stavanger, Norge

Norge anses vara i framkant när det gäller forskning och arbetssätt gällande våld i nära relationer och hur det påverkar barn. I Stavanger har man länge arbetat med att förbättra och säkerhetsställa processen i socialtjänsten för barn. Barneverntjenesten i Stavanger har ett nära samarbete med "Forandringsfabrikken" vilket är en organisation som arbetar med barns rättigheter i socialtjänsten, denna organisation är vi intresserade av att besöka.

Socialförvaltningen, Sociolancen i Köpenhamn, Danmark

Sociolancen i Köpenhamn är ett implementerat samarbete mellan Köpenhamns stad och sjukvård som socialförvaltningen vill besöka i syfte att undersöka om det finns möjligheter att utveckla något liknande samarbete i Stockholm.

Socialförvaltningen, Släktutredning och bouppteckning i Helsingfors, Finland.

Syftet med studieresan är att få en förståelse hur socialtjänsten arbetar i Finland och att få kunskap om hur släktutredning och bouppteckning går till. Besöka de myndigheter som samverkar under processen såsom, Polismyndigheten och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata.

Spånga-Tensta sdf, Innovationsupphandling, kommun eller region.

Syftet är att lära sig mer om innovationsupphandling och undersöka hur den metoden kan tillämpas inom arbetet med de nya boendena med särskild service SoL samt stödboendet inom socialpsykiatri.

Forskarseminarier

Forskarseminarier anordnas två gånger per år i syfte att sprida kunskap om ny relevant forskning och kunskap relaterat till socialtjänstens målgrupper och arbete. Den första träffen ägde rum i mars och fokuserade på att sprida information om de rapporter som tagits fram i samarbete med Lumell Associates rörande effektiva förebyggande och tidiga insatser inom ekonomiskt bistånd och för personer med missbruksrelaterad problematik.

Det andra tillfället ägde rum i oktober då Felipe Estrada, professor i kriminologi och expert på ungdomsbrottslighet presenterade sin forskning på temat ”Den ojämlika ungdomsbrottsligheten” om brottsutvecklingen i Sverige nedbrutet på olika demografiska och socioekonomiska grupper i Sverige över tid. Den primära målgruppen var medarbetare och chefer i staden på olika sätt arbetar med frågor som rör unga lagöverträdare.

Samverkan med lärosäten

Utifrån det övergripande samverkansavtalet mellan Stockholms stad och Stockholms Universitet har planen om fördjupad samverkan konkretiserats ytterligare. Samverkansgruppen har regelbundna träffar och flera aktiviteter som föreslogs i planen har genomförts. Bland annat har en potentiell gemensam FORTE-ansökan om våld i ungas nära relationer diskuterats med forskare från Institutionen för socialt arbete. Felipe Estrada deltog på stadens forskarseminarium inom ramen för avtalet och stadens material (Trygghetsmätningen) har presenterats för forskare på Stockholms Universitet. Den polariseringsstudie som nämndes ovan är också ett gemensamt forskningsprojekt där data från staden (Stockholmsenkäten) kombineras med data från kriminologiska institutionen (lagföringsstatistik från projektet Straffets konsekvenser) för att fördjupa kunskapen om den ökade våldsspiralen som var ett prioriterat område för denna samverkan enligt planen 2020. I övrigt pågår fortsatt samverkan kring verksamhetsförlagd utbildning och uppsatsskrivande.

Förvaltningen har också regelbundna avstämningar med representanter från KI där motsvarande samverkansavtal finns. Samverkansområden som har diskuterats och initierats är forskning om psykisk (o)hälsa, sexuellt våld samt ökad användning av

Stockholmsenkäten bland magister- och masterstudenter på KI. Förvaltningen har också diskuterat möjligheten att forskare från KI ska ta fram en uppdaterad *Social rapport*¹ i syfte att på ett mer systematiskt vis följa upp och kartlägga socialtjänstens behov av insatser.

Utöver utvärderingarna av RVC/RVT samt Skolsociala team som nämndes ovan samverkar förvaltningen även med Ersta Sköndal Bräcke högskola i flera delstudier inom forskningsprojektet SIVIN (Samordnade Interventionssystem mot Våld I Nära relationer). Detta är ett sex-årigt forskningsprogram med 13 delstudier som genomförs mellan åren 2020-2026. I fokus står socialtjänstens insatser för upptäckt, utredning och bedömning, skydd och stöd för barn och deras omsorgspersoner. Projektet finansieras av FORTE och mer information går att finna på [Sivin-Barn - Ersta Sköndal Bräcke högskola \(esh.se\)](https://esh.se/sivin-barn-ersta-skondal-bracke-hogskola).

Socialtjänstakademien

Socialtjänstakademien i Stockholms stad grundades av socialförvaltningen hösten 2008. Akademien samlar forskare inom, för Socialtjänsten, relevanta ämnesområden från lärosäten i hela Sverige. Socialtjänstakademins ledamöter är rådgivare i frågor som rör socialförvaltningens arbete med forskning och utveckling. Tillsammans med politiker och tjänstemän i Stockholms stad bidrar ledamöterna i socialtjänstakademien till ny kunskap inom det sociala området. Särskilt viktigt är kunskap som är kopplad till nya utmaningar i samhället och som är praktisknära och kan bidra till att medborgare får hjälp och stöd av hög kvalitet.

Socialtjänstakademiens ledamöter medverkar till att kvalitetssäkra utvärderingar och metodutvecklingsprojekt inom socialtjänstens individ- och familjeomsorg samt funktionsnedsättningsområde. Stadens arbete med att stärka användandet av evidensbaserad praktik stimuleras dessutom av nära dialog med forskare inom socialtjänstakademien.

Under 2021 har Socialtjänstakademien träffats två gånger (digitalt). Den första träffen ägde rum i juni och fokuserade på tre huvudsakliga teman utifrån önskemål från socialförvaltningens kompetenscentrum. De teman som lyftes var:

¹ Socialstyrelsen. 2010. *Social Rapport 2010*. Socialstyrelsen: Stockholm. Länk: [Social rapport 2010 \(socialstyrelsen.se\)](https://socialstyrelsen.se/socialrapport-2010)

- socialtjänstens roll och ansvar för hantering av återvändande kvinnor inom våldsbejakande extremism
- evidensbaserade metoder och arbetssätt inom fältförlagt arbete
- återhämtningsinriktat arbete inom socialpsykiatri och funktionsnedsättning

Den andra träffen ägde rum i oktober och hade temat ”Evidens, effekt och en akademisk socialtjänst”. Bakgrunden var ett av socialnämndens budgetuppdrag för 2022 ”att utreda införandet av en akademisk socialtjänst där socialsekreterare och forskare samlokaliseras i syfte att undersöka och utvärdera socialtjänstens insatser”. Utifrån Socialborgarråd Jan Jönssons vision om en akademisk socialtjänst diskuterades på träffen förutsättningar och utmaningar med införandet av en sådan samt konkretisering av den övergripande visionen för uppdraget. Denna diskussion kommer att användas i det fortsatta arbetet med att realisera genomförandet av uppdraget.

Under året har ledamöter i socialtjänstakademien bidragit med råd kopplat till arbetet med Stockholmsenkäten, SIG och inom området socialpsykiatri. En stadsdelsförvaltning har fått vägledning i framtagande av ansökan om ett socialt investeringsprojekt. FoU-verksamheten vid förvaltningen har under året tagit fram en struktur för systematisering av ledamöternas konsultationsuppdrag. Syftet är att stadens praktiker och verksamheter ska kunna nyttja akademien i större utsträckning samt få mer kunskap om hur akademien används.